

PŘEHLED VÝZKUMŮ

49

Brno 2008

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 49

Volume 49

Číslo 1–2

Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Freisinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander RuttKay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balász Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Vrcholně středověká lotová závaží z českých a moravských lokalit.
Gruna, Hradisko (vlevo); Písek, u Šarlatského rybníka (v popředí); Ví-
cov, Městisko (vpravo dole); Boskovice, hrad (vpravo nahoře). Srov.
studii J. Doležela v tomto svazku. Foto P. Smékal.

*Medieval cup nested weights from czech and moravian sites. Gruna,
Hradisko (left); Písek, u Šarlatského rybníka (front); Vícov, Městisko
(bottom right); Boskovice, castle (top right). Cf. the article by J. Dole-
žel in this volume. Photo by P. Smékal.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@iabrno.cz
Internet: <http://www.iabrno.cz>

Tisk
Print

Arch, spol. s r. o.
Charbulova 3a
618 00 Brno-Černovice

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

Roč. 49, 2008, č. 1-2

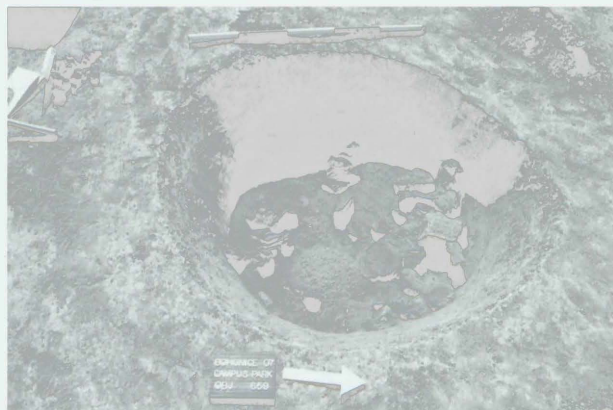

91087/09

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2008
Náklad 450 kusů

Copyright ©2008 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i. and the authors.

Obr. 1: Brno-Bohunice, Nový a Starý Lískovec. „Dolní rybníčky“ a „Klíny“. Jevišovická jáma s bloky mazanice. Abb. 1: Brno-Bohunice, Nový und Starý Lískovec. „Dolní rybníčky“ u. „Klíny“. Jevišovicer Grube mit den Hüttenlehmblöcken.

BRNO (K. Ú. ČERNOVICE, OKR. BRNO-MĚSTO)

„Široký lis“. KZP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Během budování objektu NCZ PROJEKT BRNO fáze 1 v průmyslové zóně Černovická terasa byl proveden v r. 2007 v trati Široký lis (parc. č. 2615/29, 2615/31, 2615/32, 2615/113, 2825/1, 2828/3, 2828/98) záchranný archeologický výzkum, který přinesl doklady osídlení z období kultury se zvoncovitými poháry. Prozkoumán byl menší hliník ze kterého pochází soubor keramiky reprezentující mladší období této kultury. Objekt byl zřejmě součástí soudobého sídliště, které bylo již částečně prozkoumáno pracovníky ÚAPP Brno v r. 2002.

Petr Kos

Resumé

Brno (Kataster Černovice, Bez. Brno-město). „Široký lis“. Glockenbecherkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

BŘEZINA (OKR. VYŠKOV)

Hradisko Terasa nad Hloučelou. KNP. Hradisko. Zjišťovací výzkum.

Počátkem července 2004 provedli M. Čižmář a M. Šmíd společně se studenty archeologie MU v Brně drobný zjišťovací výzkum na nově objeveném hradisku Terasa nad Hloučelkou, které bylo zbudováno na ostrožně s plochým vrcholem, obtékané říčkou Oklukou na bývalém katastru obce Stínava, okr. Prostějov, dnes v areálu vojenského újezdu Březina, okr. Vyškov. Zjišťovací výzkum, spočívající v řezu vnitřním valem a dvou drobných sondách položených na ploše sídliště prokázal, že poloha byla osídlena na počátku středního eneolitu kulturou nálevkovitých pohárů a ve druhé polovině 2. tisíciletí př. n. l. kulturou lužických popelnicových polí. Současně s tím bylo sídliště prozkoumáno

detektorem kovů. Nálezy kovových předmětů ukázaly, že lokalita byla využívána i ve středověku, a to počínaje 13. stoletím. Tato závazná zjištění si vyžádala potřebu prozkoumat opevnění komplexnějším způsobem. Stalo se tak prostřednictvím řezu, který proťal oba valy a příkop v jižní části jejich průběhu. Výzkumu, realizovanému v měsíci červnu 2007, předcházelo geodetické zaměření celého hradiska.

Řez opevněním (18,5 m × 1,5 m) byl umístěn v JV části sídliště, a sice v místech, kde se zřetelně rýsuje průběh obou valů. Dominantním útvarem odkrytých situací byla destrukce hradby, jejíž zbytky se podařilo identifikovat v tělese vnitřního valu. Před jejím vztyčením bylo skalnaté podloží (mezi 5. až 15. metrem řezu) sníženo do podoby ploché lavice. Na její zadní straně se nacházel palisádový žlab se dvěma řadami na hranu postavených plochých kamenů sloužících k upevnění svislých sloupů zadní stěny hradby. Ve vzdálenosti 2,6 m před palisádou běžela napříč sondou nízká zídka, sestavená ze třech vrstev na sucho kladených kamenů, kterou považujeme za pozůstatky čelní zdi někdejší hradby. Ta byla odkryta i řezem provedeným v roce 2004. V prostoru vnější zdi ani před ní nebyla v šířce řezu žádná kulová jamka. Sníženina mezi vnitřním a vnějším valem, jevící se v terénu jako příkop, však příkop připomínala jen velmi vzdáleně. Nadložní vrstva, od čela hradby až do konce řezu, obsahovala množství větších i menších kamenů. Část z nich lze bezesporu ztotožnit s destrukcí čelní zdi popsané hradby. V místě tzv. druhého valu byl odkryt skalní výchoz bez sebemenších stop terénních úprav.

Nalezený materiál datuje opevnění do mladšího stupně KNP. Kruhový objekt částečně zapuštěný do skalnatého podloží uprostřed JV části sondy poskytl keramiku z rozhraní I. a II. stupně bádenské kultury, což je dosud nejmladší eneolitický materiál z hradiska. Keramika lužických popelnicových polí, sporadicky nacházené ve vyšších úrovních nadložní vrstvy, má naopak značně archaický charakter. V horní části výplně sníženiny mezi valy bylo nalezeno rozptýlené torzo amfory, což svědčí o tom, že v době popelnicových polí již opevnění svoji funkci neplnilo. Nálezy středověké keramiky a železného nože jen potvrdily známou skutečnost, že poloha byla využívána i v tomto období. Za pozornost stojí zřetelně se rýsuující pozůstatky mlíře ve východní části sídliště.

Miroslav Šmíd

Resumé

Březina (Bez. Vyškov). Burgwall Terasa nad Hloučelou. Trichterbecherkultur. Feststellungsgrabung.

HRUBČICE (OKR. PROSTĚJOV)

„Hony“. Eneolit. Sídliště. Záchranný výzkum.

Dva sídlištní objekty prozkoumané v polní trati „Hony“, k. ú. Hrubčice, můžeme na základě sporadického a nepříliš výrazného keramického materiálu rámcově datovat do období eneolitu.

Rozsáhlejší zemní práce spojené s výstavbou polních cest ovšem z převážné části nedosahovaly sprašového podloží, čímž se narušení většího počtu archeologických objektů vyloučilo. Na ZM ČR 1:10 000 (mapový list 24-24-14) místo výzkumu určuje bod o souřadnicích 23 mm od Z s.č. a 171 mm od J s.č.

Pavel Fojtík

Resumé

Hrubčice (Bez. Prostějov). „Hony“. Äneolithikum. Siedlung. Rettungsgrabung.

HULÍN (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„U obrázku“ (Hulín – Pravčice 1). KŠK. Pohřebiště. Záchranný předstihový výzkum.

Výzkumná sezóna 2007 navázala na výzkum lokality v roce 2006 (Paulus 2007), která je označována jako Hulín-Pravčice 1. Podařilo zde se prozkoumat další 4 hroby KŠK (H 13, H 18-20), takže celkový počet stoupl na 5 (spolu s H 9 z loňského roku). Další kostrový hrob H 17 byl špatně zachován a chyběly i milodary. Proto jeho kulturní zařazení ke KŠK je pouze na základě je blízkosti hrobů této kultury (společně s H 10 z loňského roku).

Pohřby jsou ve skrčené poloze na pravém boku (H 18-20) a na levém (H 13). Trup je otočen na záda. Hlavy jsou orientovány k jihu (H 18-20), k jihovýchodu (H 13). V mužských hrobech se vyskytují kamenné sekeromlaty (H 18, 19 a 20). Dále se objevuje kamenná štípaná industrie (H 17 a H 18) a džbánky (H 20). V jednom ze zkoumaných hrobů se podařilo rozpoznat v rozích hrobové jámy stopy po konstrukci (H 19).

Martin Paulus

Literatura

Paulus M. 2007: Hulín (okr. Kroměříž), *Přehled výzkumů* 48, 362

Resumé

Pravčice (Bez. Kroměříž). „U Obrázku“ (Hulín-Pravčice 1). Schnurkeramik. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

HULÍN (OKR. OLMOUC)

„Višňovce“ (Hulín-Pravčice 2). MMK, KZP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Od dubna do listopadu 2007 proběhla 1. etapa výzkumu pod nově budovanou komunikací RK 55. Na sídlišti bylo prozkoumáno 1450 objektů LnK, MMK, KZP, věteřovské skupiny, velatické kultury, platěnické kultury, pozdní doby římské i 34 hrobů na pohřebišti ze střední doby hradištní ležícím na svazích mírného návrší východně od Hulína. Na severu svah spadá příkře do nivy říčky Rusavy

na jihu je svah pozvolný k potoku Žabínek. Lokalitu s nadmořskou výškou 193–198 m lze identifikovat v mapě ZM ČR 1:10 000 (mapový list 25–31–08) v souřadnicích od Z s.č.: J s.č.: 145 : 240, 157 : 201, 160 : 236 mm.

Eneolitické osídlení je spjato se dvěma kulturami – MMK a KZP. Časně eneolitické fáze MMK je charakteristická pro tuto lokalitu výskytem převážně velkých hliníků. V nich bylo nalezeno velké množství keramiky, kamenů a kamenné štípané industrie. V keramice bylo rozpoznáno i několik zlomků plastik (trup, noha) či zomorfní poklička. V zásobní jámě č. 115 byly identifikovány pozůstatky lidského skeletu (korunky stoliček). K hrobu náležel pohárek, který byl nalezen pod převisem. V rámci dvou soujámí LnK a MMK byl rozpoznán keramický materiál KZP.

Marek Kalábek

Resumé

Hulín (Bez. Kroměříž) „Višňovce“ (Hulín-Pravčice 2). Mährische bemalte Keramik u. Glockenbecherkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

KOJETÍN (OKR. PŘEROV)

„Masarykovo náměstí“. Sídlištní vrstva. MMK. Záchranný výzkum.

Během záchranného výzkumu při hloubení výkopu nové kanalizace bylo na „Masarykově náměstí“ v Kojetíně zjištěno kulturní souvrství, jehož součástí byla sídlištní vrstva – kontext 0212, která obsahovala archeologický materiál z období eneolitu. Zkoumaná vrstva – kontext 0212 byla zjištěna v komunikaci v úrovni domu č. 58 ve výkopu pro šachtu číslo 3115, v severovýchodní části náměstí. Kontext 0212 tvoří hlinitá, středně ulehlá vrstva tmavě černé barvy, která obsahovala keramické zlomky a zlomky kamenné štípané industrie. Nalezené tři keramické zlomky umožňují datovat tuto sídlištní vrstvu do období kultury lidu s moravskou malovanou keramikou (mladší stupeň). Jiné doklady o lidském osídlení v pravěku na katastrálním území Kojetína nebyly během výzkumu prozatím zjištěny, ale v hloubení kanalizace se bude pokračovat i v roce 2008.

Jakub Vrána

Resumé

Kojetín (Bez. Přerov). Masaryk Platz. Mährische bemalte Keramik. Siedlungsschicht. Rettungsgrabung.

KRALICE NA HANÉ (OKR. PROSTĚJOV)

„Kralický háj“. JoK (Lengyel IVc). Sídliště. Záchranný výzkum.

Záchranným archeologickým výzkumem v prostoru Průmyslové zóny města Prostějova (podrobná charakteristika lokality – viz kap. Neolit) byly zachyceny též doklady osídlení náležejícího kultuře jordanovské. Jedná se